

РЕШЕНИЕ

№ 1031

гр. София, 17.02.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 17.06.2019 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **3468** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл.203 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 284, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по искова молба от К. К. П. с ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание лишаване от свобода в Затвора С., срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" следните обективно съединени искове:

Иск за присъждане на причинени морални или неимуществени вреди в размер на 4 980 лв. общо считано от 20.02.2018г. до 26.02.2018г. – по 450 лв. на денонощие и допълнителни 380 лв. за всяко от 6-те денонощия, общо 830 лв., както и същата сума от 830 лв. за всяко следващо денонощие след 26.02.2018г. на основание неизпълнение на съдебно разпореждане - № 5857/ 24.08.2017г.на АССГ по адм.д. 4817/2017г., постановено по реда на чл.276 ЗИНЗС, касаещо задължителните 4 кв.м. минимална затворническа площ в спалните помещения.

Неизпълнението произтичало от факта, че на 20.02.2018г. в спалното помещение на ищеца - № 2 в 9-та група, бил настанен Й. А. К., който бил 5-то лице в помещението. Счита посоченото за незаконно, нарушаващо за четвърти път съдебния акт, цитиран по-горе, претендира дискриминационно отношение от страна на администрацията на затвора спрямо ищеца. Претендира, че квадратурата на спалното помещение била по-малко от 15 кв.м., същото било най-малката стая в 9-та група на затвора.

Предвид посочените обстоятелства, ищецът претендира по 450лв. за всяко денонощие

за нанесени му морални вреди, считано от 20.02.2018г. Също поради посочените обстоятелства – настаняването на пето лице в спалното помещение счита, че следва да бъде присъдено отделно обезщетение в размер на 380 лв. за всяко денонощие, което конкретно основава на „невъзпитателно административно въздействие“ спрямо ищеца. Така обосновава исковата си претенция за присъждане на 830лв. общо на ден за претърпени морални вреди.

На следващо място ищецът изтъква в исковата си молба, че съществувала практика срещу всеки, който претендирал извършени нарушения от администрацията спрямо него - преместване в друг отряд или затвор, нареждане/набеждаване за „нещо си“ като нарушител за да бъде спрян от работа – неписани административни правила на ръководството, което правело каквото си поиска чрез злоупотреба с власт и със служебно положение, а такива като ищеца били третиран като тяхна частна собственост, счита себе си поради положението си за лишен от права.

Като доказателство ищецът е ангажирал изслушването на свидетелските показания на Б. Д. И. от 9-та група на Затвора С.. както и протокола за разпределение на лишените от свобода от 20.02.2018г., цитирания съдебен акт.

Исковата молба е датирана от 26.02.2018г. и първоначално е предявен иск за вреди само за периода от 20.02.2018г. до 26.02.2018г. за 6 дни x 830 лв. общо 4 980 лв. за главница.

С уточнение на исковата молба от 21.12.2018г. – л. 13 от делото, исковата претенция е уточнена така: предявява се за периода от 20.02.2018г. до 28.04.2018г. – за два месеца и и 8 дни или 68 дни, и в размер на 830 лв. на ден, разграничени по размер на 450 лв. и 380лв. съобразно основанията за претендирането им с първоначалната молба, и обща стойност на исковата претенция – 56 440лв.

В изпълнение на указания на съда, ищецът е посочил, че искът му се основава на нарушение на чл.43 , ал.4 ЗИНЗС и на нарушение на чл.3 от ЗИНЗС – поставяне в унижително, нечовешко , жестоко отношение или изтезание, тъй като вместо всеки да има самостоятелно легло се налагало да спят един над друг, всички спалното помещение били на работещи и имали различни режими на спане и докато единият спи другият гледал телевизия, играел карти и си говорел, а при ставане и обръщане на леглото, цялата вишка се клатела и се нарушавало спокойствието на другия. Изтъква, че помещението е било в размер на 15 кв.м., които били малко за трима човека, а през исковия период били настанени 5 човека. При четирите проверки през деня, както и при ползването на общите части трябвало постоянно да спазват ред, „ да се бутаме и пречим“, което водело до ежедневни конфликти и скандали.

Също изтъква, че увеличени брой на лицата в килията довел до повече шум – хъркане, музика, разговори, хранене, готвене, скандали, караници, намалило мястото на ищеца за вещи, всеки бил свикнал на различен температурен режим - отворен или затворен прозорец, някои искали да работи печка. Също през исковия период претендира, че са били смесени пушачи и непушачи, въпреки изричната разпоредба на ЗИНЗС. Също ищецът сочи, че нямали шкафчета за личните вещи, навсякъде имало дървеници и хлебарки, които им пречели да спят, а всички работели отговорна работа. Всички тези обстоятелства разстроили ищеца и породили в него трайно безпокойство и напрегнатост.

Описаните от ищеца обстоятелства съставлявали пряко нарушение на чл.3 ЗИНС и по-точно на ал.2, предложение 1. Ищецът ежедневно се оплаквал на ИСДВР на групата, но нямало ефект. Това уронило човешкото му достойнство поради чувство на

страх, незащитеност и малощеност, в която връзка се позовава на чл.3 ЗИНЗС. Също това подсилило и последващите репресии спрямо ищеца - преместването му последователно в две различни групи и впоследствие в друг затвор към датата на уточнителната молба – в Затворническо общежитие от затворен тип К..

В молбата от 21.12.2018г. ищецът посочва също, че незаконосъобразните действия и бездействия на длъжностните лица се изразявали в неспазване на чл.43, ал.4 ЗИНЗС и нарушение на чл.3 ЗИНЗС, а отговорността на ЗИНЗС уточнява основанието на иска - по чл.284 ЗИНЗС вместо по чл.1 ЗОДОВ.

Като основание на исковата претенция още в исковата молба ищецът се е позовал и на решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. – касае се за решението по делото Н. и други срещу България, постановено като пилотно за страната по отношение на условията в затворите.

Пред съда исковата претенция се поддържа изцяло и на основанията, допълнително уточнени, от ищеца лично и от адв. И., като се ангажираха и допълнителни доказателства- заявление на ищеца от 12.06.2017г. с оглед третиране с вредни инсекти, писмо от 14.03.2019г. на Затвора С. и докладна записка от 14.05.2018г. до началника на Затвора С., писмо от СГП до началника на Затвора С., епикриза за ищеца от 2016г. Адв. И. мотивира, че тогава са се появили инфекции, епикризата била преди исковия период, но инсектите са повлияли на ищеца. Също адв. И. оспори като невярна информацията по представеното от ответника писмо от гл. инспектор Т. за броя на лицата, настанени в спалното помещение заедно с ищеца - твърдението, че заедно с ищеца са били настанени още три лица - писмото на л.58 от делото от дата 14.03.2018г.. За пренаселеността на спалното помещение се позовава на докладната записка от 14.05.2018г. – л. 59 от делото, изготвена от ИСДВР Н., основана на съображение за недопускане на пренаселеност в групата и повишаване на напрежението сред лишените от свобода.

В ход по същество ищецът лично иска от съда да уважи исковата претенция и присъди обезщетението. Адв. И. също претендира основателността на иска като се позовава на събраните писмени и гласи доказателства, които подкрепяли твърденията на ищеца. Счита исковата претенция за основателна и доказана, претендира присъждане на разноски.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесулен представител юрк. Д., в писмен отговор на исковата молба претендира неоснователността и недоказаността на исковата претенция изцяло, което становище се поддържа и в писмено изявление по делото от 13.06.2019г. В същото иска от съда събраните свидетелски показания да бъдат ценени със засилена критичност, тъй като твърдяните обстоятелства съставлявали субективно усещане, а видно било от справка с рег. № 2579/2019г., ищецът и свидетелят дори не били в една група. Освен това се твърди, че дори и да се приемат посочени от свидетеля обстоятелства за достоверни, сами по себе си не могли да обосноват извод за нечовешко или унижително отношение. Действително биха могли да сочат за неуредици при поддържането на сградата, но тези неуредици не били от такъв значителен, извънреден, прекомерен, унижителен и нечовешки характер, така като изисквал чл.3 ЕКПЧ. По съществуващото на спора е изразено становище за неоснователност на исковата претенция, а също се претендира и недоказаност на претендираните вреди и се иска от съда да постанови отхвърлянето ѝ.

В писмения отговор са изложени правни съображения, свързани с основанията на

исквата претенция, както и за недоказаността ѝ, претендира се и недобросъвестност по съображение, че местата за лишаване от свобода били познати на ищеца и било нормално да изпитва неприятни чувства, а ако е считал, че условията в затвора са в отклонение от жизнената среда, не би имал последващо, накърняващо обещсетвено отношение, от което и довода за недобросъвестност от страна на П., който оне целял да се поправи и превъзпита, а да черпи ползи от престоя си в затвора. По фактите се изложени твърдения, че оспорването по адм.д. 4817/2017г. на АССГ е постановено по оспорване на друго лице, а не от ищеца. Позицията се на заповед № 76/19.07.2018г. за преместване на ищеца, което било осъществено след исковия период. В процесния период от 20.02.2018г. до 28.04.2018г. К. П. бил преместен в друга група поради замяна на режима от строг на общ със заповед № 63/23.04.2018г. – поради отчетен положителен резултат при провеждането на корекционната дейност с П., а не поради липсата на превъзпитателно административно въздействие. Същото навеждало на извода за манипулативност и осмисляне на поведението си пред инспектора социална дейност и възпитателна работа, но в действителност поради така предявения иск, това не се наблюдавало. Посочва също, че към датата на отговора, ищецът изтърпявал наказанието си действително в ЗОЗТ К., което едва ли съставлявало пречка да се защитава.

По отношение на претенцията, свързана с „хигиената“ в спалните помещения, в писмения отговор на ответника се твърди, че ежесечно чрез фирма „Килъри“ се осигурявала дезинфекция и дератизация на спалните и на общите помещения, отделно от това на лишените от свобода всеки месец се раздавали почистващи препарати ими се разрешавало да внесат препарати против насекоми и за дезинфекция, тъй като ежесечното поддържане на хигиена в спалните помещения, съгласно разпоредбите на чл.21, ал.2 еиичл. 22, ал. 2 ППЗИНС. „лишените от свобода били длъжни да поддържат и почистват сами по график изготвен и утвърден от инспектора социални дейности, което от своя страна било въпрос на възпитание и лични навици.

По претенцията за нарушаване на чл.43, ал.3 ЗИНЗС се позовава на пар.13 от ПЗР на ЗИНЗС, по силата на който разпоредба изискването за минимална площ по чл.43, ал.3 ЗИНЗС, влизало в сила от 01.01.2019г. Поради това нямало нормативно реламентирано задължение за осигуряването на такава площ. Във връзка с горното счита, че не са били налице предпоставките от фактическия състав за ангажиране на отговорността на ответника по чл.203, ла.1 АПК вр. чл.285.4, ал.1 ЗИНЗС.

Прокурорът - Ю. при СГП, представи заключение в хода на устните състезания, според което се присъединява към становището на ответника – че исквата претенция е неоснователна и недоказана.

По делото са приети писмени доказателствени средства, представени от ищеца и ответника, както и гласни доказателствени средства – свидетелските показания на Б. Д. И..

Съдът, като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност и взе предвид доводите и становищата на страните, намира за установена следната фактическа обстановка:

Установява се от данните по делото – Заповед № 63/23.04.2018г. на началника на Затвора С., че ищецът К. К. П., е постъпил в Затвора С. на 01.07.2016г., първоначално при строг режим като с посочената заповед е заменен режимът на изтърпяване на наказанието от строг на общ режим. В мотивите на заповедта е посочено, че ищецът изтърпява наказание по конкретни съдебни дела, като от 15.10.2017г. е започнало

изтърпяване на определено общо наказание за срок от 3 години. За да постанови промяна в режима на изтърпяване на наказанието, органът е приел, че е изтърпяна изискуемата се част от наказанието по чл.66, ал.1 ЗИНЗС, а на основание изложеното в становище на НС – СДВР, в доклад на ИСДВР и психологическото изследване, неразделна част от заповедта, ищецът бил с позитивно поведение, нямал наложени наказания, бил награждаван, рискът от рецидив бил редуциран, корекционната дейност, провеждана с лицето отчела положителни резултати.

Със заповед № 76/19.07.2018г. на началника на Затвора С., е постановен отказ ищецът да бъде преместен в ЗОЗТ К., но също е формиран извод, че ищецът имал позитивно поведение, имал награди, провежданата корекционна дейност с него отчитала добри резултати, но все още били налице проблеми, конкретно посочени, в това число неприключена дисциплинарна преписка.

През исковия период и конкретно от 25.07.2017г. до 23.04.2018г., ищецът е бил настанен в 9-та група, 2-ро спално помещение, видно от писмо на л. 39 и 58 от делото на гл. инсп. Т., като е бил настанен с още 3 лица, т.е. общо 4 лица в помещението. Също инспекторът твърди, че в спалното помещение не се пушило, имало приспособено мястото за пушене в коридор пред спалното помещение, ползван от всички лица на територията на 9-та група.

По въпроса за броя на лицата, настанени в спалното помещение, от началника на затвора е изискана повторно информация, с протоколно определение на съда от 22.04.2019 г. – за това кои лица са пребивавали във 2-ро спално помещение на 9-та група и конкретно да се посочи дали свидетелят Б. Д. И. през исковия период е бил настанен в същото спално помещение. В отговор е постъпило писмо от началника на затвора от 16.05.2019г., към което е приложена докладна записка от 09.05.2019г. на ИСДВР 3-та и 9-та група на затвора С. инспектор Ц.. В същата – на л. 48 от делото се твърди, че няма документална информация колко лица са пребивавали във 2-ро спално помещение на 9-та група, както и конкретно за свидетеля, но след проведени разговори с лишени от свобода, през исковия период във второ спално помещение на 9-та група са били настанени 4-ма лишени от свобода, но Б. Д. И. не е бил настанен в него.

Видно от докладна записка от 14.05.2018г. на ИСДВР на 4-та, 9-та група и стационар - Н., лист 59 от делото, на територията на 9-та група са обособени 4 спални помещения с обща квадратура 69,70кв.м., групата била предназначена за работещи в обслужващата комунално-битова дейност на затвора. Предвид статута на групата, в момента били настанени 19 лица при капацитет 17 лица, като предвид мястото на работа и режима на смените на ищеца, с оглед недопускане на пренаселеност на групата и повишаване на напрежението сред лишените от свобода.

За трудовата заетост на ищеца и режима на работа, се съдържат данни в докладната записка на ИСДВР Н. – същият бил назначен в парна централа по Заповед 606/03.10.2017г. от понеделник до петък – 8ч. дневно, т.е. през исковия период ищецът поради трудова заетост е пребивавал извън спалното помещение, в което е настанен.

За здравословното състояние на ищеца по делото е приета епикриза за периода 13.07.2016г. до 29.07.2016г. с диагноза дерматис алергика. Оплакванията са за обрив по цялото тяло и сърбеж, който се засилвал значително с появата на мехури, но въпреки амбулаторното лечение, оплакванията продължавали, насочен бил към медицинския център при Затвора С. за хоспитализация и лечение. Изписан е след

повлияване от приложената терапия, като оплакванията отзвучали в значителна степен, записан бил за консултация с кожен специалист за 11.08.2016г., предписано е да се продължи приложената терапия.

За опровергаване на твърдението на ищеца за дървеници и хлебарки в спалното помещение от ответника се представиха: 3 протокола от дати 28.05.2018г., от 23.03.2018г. и от 23.01.2018г. - л.23-25 от делото, и трите идентични, единият действително извън исковия период - от май 2018г. Видно от тези протоколи, че на територията на затвора С. е извършвана само дезинсекция - химична и за хлебарки и дървеници с конкретни биоциди, удостоверено с подписите на длъжностни лица . В протоколите от относимите дати през исковия период няма предписания и забележки.

По делото е прието и предписание от ГДИН до началника на затвора С. , издадено на 12.06.2017г. , издадено във връзка с писмо на министерството на здравеопазването от 30.05.2017г. оитносно жалба на лишен от свобода за наличие на дървеници в спалните помещения на Затвора С.. Дадени са предписания за дезинсекция на корпуса на затвора с третирания през интервал от 7-10 дни, предварителна подготовка на спалните помещения, изпаряне на дюшеците или подмяна с нови в заразените спални помещения, изпиране на спално бельо и дрехи при температура 70 градуса с последващо изсушаване в сушилня с висока температура, ограничаване максимално на достъпа и заселването на гълъби. Изпълнението на посочените дейности е следвало да се организира в срок до 10 .07.2017г.

По делото са представени таблици за раздаване на перилни и почистващи препарати за месец януари – април 2018г. от домакина на затвора, съдържа се и графа за броя на лишените от свобода за 9-та група, като са посочени 19 лица за месец февруари 2018г.; – 18 лица, за месец март 2018г. – 18 лица и за месец април 2018г. – 17 лица. Видно от таблиците, са раздавани веро и прах за общо ползване съответно по 2, 3 броя, т.е. дори не за всяко от четирите спални помещения, сапун – според броя на лицата и повече през м. март и февруари, въже, домакинска тел и домакинска гъба – съответно 1, и 2 броя, и 3 броя от двата последни артикула, т.е. отново не са раздавани на всяко помещение. Следователно, единствено и само сапуни са раздавани според броя на настанените в групата лица.

От ответника е представена заповед от 2014 г. за организация на работата на пералнята и поддържане на хигиената в спалните помещения от лишените от свобода.

Що се касае до претенцията на ищеца за нарушение на акт на съда, то обосновано е възражението на ответника, че разпореждането по адм.д.4817/2017г. на АССГ е постановено по отношение на друго лице, настанено в 9-та група и за период през 2017г., поради което е неотносимо към ищеца.

По делото е разпитан като свидетел Б. Д. И., който заяви пред съда, че познава ищеца от 2016г., когато дошъл в 9-та група първоначално бил в трето спално помещение със свидетеля, а впоследствие – преместен във второ. Свидетелят посочи, че в 9-та група имало 4 спални помещения, всяко от тях по 15 квадрата площ, също през 2018г. били в едно спално помещение – имало 4 легла и с пристигането на ищеца – 5-ти човек се налагало поставянето на 5-то допълнително легло сглобявано на втория етаж на

вишката, това се случило два пъти през 2018г. Свидетелят посочва, че през 2018г. ищецът е бил настаняван във 2-ро и трето спално помещение, като и двете килии били за по 4 човека, но били настанявани по 5 човека. Обзавеждането съставлявало следното: 2 двойки вишки, успоредно разположени, между тях имало маса, една табуретка и едни стол, шкафче, което като дойдел пети човек, било изнасяно от помещението. Подът бил от плочки, предназначени за стени, а стените били напръскани и измазани от обитателите, дограмата според свидетеля „зее има три-четири пръста“, т.е. процепи а дограмата, от които духало. Имало един прозорец, влизала светлина перфектно, но ако си измиели стъклата. Що се касае до обособени места за пушачи, според свидетеля нямало такива, във второ и трето спално помещение настанените лица не пушели, пушело се само във първо спално помещение от групата. Всички били пушачи, но никой не пушел в килията – нито веднъж, пушели извън нея. Ищецът пушел отвън в коридора, като според свидетелят не е имал оплаквания поради пушенето. Свидетелят потвърди, че в килията имало работещи на различни режими. Също заяви, че в 9-та група били настанени цивилизовани лица, разбирали се помежду им.

Свидетелят заяви, че както той, така и ищецът се оплаквали от пренаселеност на килиите, които при пренаселеност не можело да се ползват – не можело да се разминат лицата в тях, изнасяли шкафчетата в коридора, не можело да се ползват общите части на килията и масата. На въпроса дали притесненията и неудобствата влияели на ищеца, свидетелят отговори, че ищецът е „ревал“ пред него.

Свидетелят посочи, че дървеници и хлебарки имало постоянно, но началникът на затвора бил забранил да се вкарват препарати против тези инсекти. Хлебарките се разхождали нощно време край свидетеля, на два три месеца пръскали едни път за хлебарки, след което те ставали по-агресивни. А след два дни – повече отколкото били преди напръскването. Присъствието на инсектите се отразявало особено на работещите - поради недоспиване. Свидетелят посочи, че когато ищецът е нахапан, има обриви, големи и гнойни, като един път бил преместван във връзка с оплакванията му.

Свидетелят също посочи, че ищецът бил материално осигурен, имал подкрепа отвън, но условията били такива, че не отговаряли на каквито и да са изисквания, а самите условия представлявали унизително отношение.

Свидетелят посочи, че пералнята на затвора не е работила от началото на месец април до месец септември 2018г., работещите нямало възможност да ползват пералнята, самият той носил дрехи на ищеца за пране в повече от позволеното. П. сами дрехите си, нямало къде да ги сушат, опъвали въжета в коридора, но постоянно били премахвани. За изпаряването на дюшеците ищецът посочи, че се извършвало в изпарител, но след това отивали в складовата база, в която имало много инсекти.

Свидетелят посочи, че ищецът имал някаква алергия.

Правни съображения на съда за правомощията на съда и критерии за преценка на твърдяното нарушение:

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. В чл. 3, ал. 1

от ЗИНЗС се съдържа забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според втората алинея за нарушение на, ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Изброяването в закона е неизчерпателно.

Идентични забрани се съдържат по чл.29 от Конституцията на РБ - за „безчовечно и унижаващо отношение” , по чл. 3, ал.1 от ЗИНЗС тези лица да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение. В Преамбюла на Конституцията на Република България са обявени за върховен принцип правата на личността, а в чл.57, ал.1 се прогласява неотменимост на основните права на гражданите. Правото по чл.29,ал.1 от Конституцията на българските граждани за забрана на безчовечно и унижително отношение е такова основно право.

Освен по основния си закон, Република България се е задължила да спазва основните права и свободи по чл.1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в рамките на Съвета на Европа - само ЕКПЧ, ратифицирана от Народното събрание, обнародвана ДВ бр. 80/02.10.1992г. ЕКПЧ представлява международен договор по смисъла на чл.5,ал.4 от Конституцията, нормите и са част от вътрешното право и имат предимство пред нормите на националното право, които ѝ противоречат. Република България е признала и юрисдикцията на Европейския съд по правата на човека, създаден по силата на тази Конвенция. Тази юрисдикция съгласно чл.34, ал.1 от Конвенцията обхваща всички въпроси, засягащи тълкуването и прилагането на тази конвенция и на протоколите към нея, а решенията на този съд по силата на чл.46, ал.1 от същата са задължителни за изпълнение от присъединилите се държави. Конституционният съд свое решение № 2 / 18.02.1998г. по конституционно дело № 15 /1997г. излага, че „тълкуването на нормите на Конституцията в материята на правата на човека трябва да бъде съобразено в най-голяма степен с тълкуването на нормите на ЕКПЧ. Този принцип на конформно тълкуване съответства и на международно признатата от България задължителна юрисдикция на Европейския съд по правата на човека по тълкуването и прилагането на ЕКПЧ.”

Към правното положение на ищеца като задържано лице е относима абсолютната забрана за жестоко, нечовешко и унижително отношение (третиране), регламентирана в чл.3 ЕКПЧ и чл.16,т.1 от Конвенцията на Организацията на обединените нации против изтезанията или други форми на жестоко, нечовешко или унижително третиране или наказание, както и в чл. 57,ал.3 от Конституцията на Република България. Последната разпоредба съдържа забрана за временно ограничаване на някои права по време на война, военно или друго извънредно положение, сред които е и забраната за жестоко, безчовечно и унижаващо отношение. Абсолютният характер на тази

забрана произтича от липсата на основания за изключения от тази забрана. Следователно, защитаването по чл. 3 ЗИНЗС право по националния закон, свързано с лошите материални условия в местата за лишаване от свобода, безспорно повдига въпрос за нечовешко и унижително отнасяне в нарушение на забраната по чл 3 от ЕКПЧ. В тази връзка при прилагането на националната норма следва на основание чл.34, пар.1 от същата конвенция, да се вземат предвид следните стандарти, установени от съдебната практика на ЕСПЧ и конкретно по делото, на което ищецът се е позовал - пилотното решение от 27.01.2015г. на ЕСПЧ по делото Н. и други срещу България (Жалби № 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 и 9717/13). Съобразно изложените основания в исковата молба, дадените принципни положения по приложението на чл.3 ЕКПЧ в решението Н. и други срещу България, следва да бъдат съобразени от настоящия съд, а именно

А)По отношение на цялостния подход към оценката на условията на задържане по силата на чл. 3 от Конвенцията, в решението Н. и други срещу България е прието

1.За да попадне в обхвата на този член, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост. Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. Въпреки че малтретиране, което постига този минимум, често включва действителна телесна повреда или силно физическо или психическо страдание, дори и при липса на такива, когато отношението унижава или принизява човек, показвайки липса на уважение или води до засягане на неговото човешко достойнство, или предизвиква чувство на страх, страдание или малоценност, което може да разбие моралната и физическата устойчивост на този човек, то също може да попадне в обхвата на забраната на чл. 3 (§ 227).

2.За да попадне задържането специално под чл. 3 от Конвенцията, страданието и унижението трябва да надхвърлят неизбежния елемент на страдание и унижение, свързани със самото лишаване от свобода. В този случай властите трябва да гарантират, че едно лице е задържано при условия, съвместими с уважението към човешкото достойнство, че начинът и методът на изпълнение на наказанието лишаване от свобода или друг вид мярка за задържане не подлага човека на стрес или трудности с интензитет, надвишаващ неизбежната степен на страдание, присъща на задържането, и че предвид практическите изисквания на лишаването от свобода, здравето и благосъстоянието на този човек са гарантирани в достатъчна степен (§ 228).

3)В оценката на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия (...). Както Съдът многократно подчертава, задължение на държавата е да организира своята пенитенциарна система по начин, който не води до такива условия, независимо от финансовите или логистични затруднения (пак там, § 229).

4)Липсата на намерение за унижаване или принизяване на задържания чрез поставянето му в лоши условия, въпреки че е фактор, който следва да бъде

взет под внимание, не изключва категорично установяване на нарушение на чл. 3 от Конвенцията (§ 230).

Б) По отношение на пренаселеността в килията (§ 231 – 232)

1. Крайната липса на място в затворническа килия има голяма тежест при оценката на това дали условията на задържане са в нарушение на чл. 3 от Конвенцията. (...) желателният стандарт е четири квадратни метра жилищна площ на човек. Въпреки това, ако затворниците имат на разположение по-малко от три квадратни метра жилищна площ, пренаселеността трябва да се счита за толкова тежка, че да доведе само по себе си, независимо от други фактори, до нарушение на чл. 3 от Конвенцията. (...)

2. (...), трябва да се вземат предвид следните фактори: (а) всяко задържано лице трябва да има индивидуално място за спане; (б) всяко задържано лице трябва да има най-малко три квадратни метра жилищна площ; и (в) размера на килията трябва да дава възможност на задържаните лица да се движат свободно между мебелите. Липсата на някои от тези елементи сама по себе си поражда сериозно предположение, че условията на задържане са в нарушение на този член (...).

В) По отношение на другите аспекти на условията на задържане

1. Упражнения на открито (...) Тези елементи включват по-специално достъп до упражнения на открито, естествена светлина или въздух, наличие на вентилация, адекватност на отоплението, възможност за използване на тоалетната в уединение и съответствие с основни санитарни и хигиенни изисквания. (§ 233); съдът цитира стандартите на Комитета за предотвратяване на изтезанията - (...) на всички тях, без изключение, се позволява най-малко един час упражнения на открито, за предпочитане като част от по-широка програма на дейности извън килията. (§ 233);

2. Достъп до естествена светлина и чист въздух Много е важно да се предостави на затворниците безпрепятствен и достатъчен достъп до естествена светлина и свеж въздух в килиите им. (§ 237);

3. Достъп до санитарни помещения (...) Не само че хигиената е неразделна част от уважението, което тези лица дължат на телата си и на другите, с които те споделят помещения, особено за дълги периоди от време, но тя също представлява предпоставка за запазване на здравето. (§ 240); Друг санитарен проблем в поправителните заведения е наличието на хлебарки, гризачи, бълхи, въшки, дървеници и други вредители. Затворническите власти трябва да се справят с този проблем чрез осигуряване на адекватни дезинфекционни съоръжения, почистващи продукти, както и редовно обезпаразитяване и проверки на килиите, по-специално на спалното бельо, дюшеците и пространствата, използвани за съхранение на храна. (§ 243);

Г) Тежест на доказване, подлежащи на доказване основания и стандарти за преценка от съда

1. (...) тежестта на доказване, наложена на ищеца, следва да не бъде прекомерна. Макар и затворниците да могат да бъдат задължени да посочат в самото начало достатъчно доказателства в подкрепа на тяхното искане, а именно доказателства до които имат достъп, като напр. подробно описание на разглежданите условия, свидетелски показания или жалби до и отговори от затворническите власти или контролни органи, след това, опровержението на

твърденията се пада в тежест на властите. (§184).

2.В допълнение, процесуалните правила за разглеждане на искове за обезщетение трябва да съответстват на принципа на справедливостта, уреден в чл. 6 § 1 от Конвенцията, включително изискването за разумен срок, а правилата, уреждащи разходите, не трябва да са в прекалена тежест на затворника, в случаите, когато неговият/нейният иск е основателен. На последно място, от ищците не следва да се изисква да установят дали конкретни длъжностни лица са ангажирани в неправомерно поведение. Лошите условия на задържане не са непременно резултат от неизпълнението на задълженията на отделните служители, а обикновено са плод на по-широкообхватни фактори (§184).

3.(...) липсата на ресурси не може по принцип да оправдае условия на задържане, които са толкова лоши, че съставляват третиране в нарушение на чл. 3 от Конвенцията, и е задължение на договарящите държави да организират своите пенитенциарни системи по начин, който гарантира спазването на тази разпоредба, независимо от финансовите и логистични трудности. (§ 278);

4.Когато оплакването е по чл.3 от Конвенцията: „съдът, който разглежда делото, трябва да направи преглед на твърдяните действия или бездействията и дали съответното поведение е прекомерно и е довело до нарушение на този член съобразно принципите и стандартите, установени от Съда в неговата практика" (§ 186) ;(...) за да може едно вътрешно правно средство за защита по отношение на условията на задържане, да бъде ефективно, органът или съдът, който отговаря за случая, трябва да го разгледа, в съответствие с приложимите принципи, установени в съдебната практика на Съда по чл. 3 от Конвенцията. (§ 187);

5.Ако вътрешният орган или съд, който разглежда делото, констатира, било то по същество или изрично, че е налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията по отношение на условията, при които въпросното лице е било задържано (в миналото или към настоящия момент), то този орган или съд трябва да предостави подходяща компенсация. (§ 188);

6.Констатацията, че условията не отговарят на изискванията на чл. 3 от Конвенцията дава основание да се направи предположение, че са причинили неимуществени вреди на пострадалия човек. Вътрешните правила и практика, регулиращи функционирането на средството за защита, трябва по-скоро да отразяват съществуването на тази презумпция, а не присъждането на компенсация да зависи от умението на жалбоподателя да докаже, чрез доказателства, наличието на неимуществени вреди под формата на емоционална травма (§ 190)

7.За да бъде наистина ефективно и отговаря на принципа на субсидиарност, такова средство за защита трябва да се прилага със задна дата, в смисъл на предоставяне на обезщетение във връзка с нарушения на чл.3 от Конвенцията, които предхождат въвеждането на средството, както в случаите, когато оспорваната ситуация вече е приключила с освобождаването на затворника или по друг начин, така и в случаите, когато съответният затворник продължава да бъде държан във въпросните условия (§ 289)

Д) Възможни начини на обезщетяване

1. Друга форма на обезщетение - би било предоставянето на парична компенсация (...), размерът на компенсацията, която може да бъде получена по отношение на неимуществени вреди, не трябва да бъде неразумен в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от този Съд по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи. (§288)

2. Що се касае до размера на обезщетението: Съдът намира, че страданията, причинени на лице, задържано при условия, които са толкова лоши, че да представляват нечовешко или унижително отношение по смисъла на чл. 3 от Конвенцията, не може да бъдат компенсирани чрез самото констатиране на нарушение; Съдът счита, че обезщетение следва да бъде присъдено. Размерът на времето, изтърпено от съответното лице в тези условия, е най-важният фактор за оценка на претърпените вреди (...). Известно е също така, че първоначалният период на приспособяване към лошите условия води до тежко психическо и физическо въздействие върху съответното лице (...). За разлика от това, установяването на нарушение може само по себе си да представлява достатъчно справедливо обезщетение за нарушение на чл. 13 от Конвенцията, произтичащо от липсата на ефективни вътрешноправни средства за защита по отношение на тези условия (§299).

Правни изводи по съществото на правния спор:

По допустимостта

През исковия период ищецът е изтърпявал наказание лишаване от свобода и претенцията му е изцяло свързана с режима и условията при които е бил поставен в този период, за които твърди, че са в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС. Претенцията за обезвреда е основана на твърдения за вреди от незаконосъобразни действия и бездействия при или по повод административна дейност на специализиран орган по изпълнение на наказание спрямо ищеца като лишен от свобода и в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, с оглед на което е с правно основание чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС.

Материалноправна уредба на твърдяното право за част от исковия период се съдържа в чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, а и след измененията на ЗИНЗС /ДВ бр. 13/2017 г., в сила от 07.02.2017 г. / и в чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Разпоредбата на чл. 3 поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица.

Изпълнението на наказанията се осъществява по реда на ЗИНЗС – чл. 1, и от органите, на които с този закон са възложени различни функции във връзка с изпълнението. Прякото ръководство и контрола е възложено на юридическото лице ГДИН, съгласно чл.12, ал.1 от този закон, непосредствено наказанието на ищеца се изпълнява от администрацията на Затвора С., част от ГДИН.

ГДИН е юридическо лице към Министъра на правосъдието, с териториални структури, които включват затворите /чл. 12, ал. 3 ЗИНЗС/.

Следователно, предявеният иск е допустим по чл.284, ал.1 ЗИНЗС, тъй като е за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди вр. чл.3 ЗИНЗС, предявен е от лице с активна процесуална легитимация - изтърпяващ

наказание лишаване от свобода в Затвора С. през исковия период, за присъждане на парично обезщетение/компенсация за претърпени неимуществени вреди в резултат на бездействие на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", като искът е предявен и срещу пасивно легитимирано лице по първата разпоредба.

По основателността на исковата претенция, въз основа на фактическите и правните съображения, съдът формира следните правни изводи:

На първо място, що се касае до исковата претенция за морални вреди в размер на 380 лв. за всеки ден, то същата е изцяло недоказана по основание – „непревъзпитателно административно въздействие“ спрямо ищеца, а поради това и по размер. Твърдението, че ищецът е правил оплаквания за пренаселеност на килията, потвърдено от свидетеля, се доказва, но не се представиха данни, че не са взети под внимание неговите оплаквания, предвид данните по докладната на ИСДВР Н.. В същата се сочи, че 9-та група е обособена за работещи лица, но броят им надвишава капацитета на помещенията, поради което се предлага ищецът да бъде преместен, в това число поради основания, свързани с работата му. Видно е също така от данните, че ищецът е награждаван, поведението му е оценявано положително от началника на затвора в мотивите на двете обсъдени заповеди по фактите – за промяна на режима на изтърпяване на наказанието от строг към общ и за отказа да бъде преместен. Твърденията на ищеца, че заради жалбите му е преместван, не се доказват, предвид отказа да бъде преместен в ЗОЗТ К. по негово искане, постановен със заповедта то 19.07.2018г. (л. 33 от делото, обсъдена по фактите. Предвид на това не може да се приеме за доказано основанието на този иск „непревъзпитателно административно въздействие“ спрямо ищеца. В тази част исковата претенция не само е недоказана по основание, но и опровергана от данните по делото и следва да бъде отхвърлена изцяло без да се обсъжда по същество размера на обезщетението.

По исковата претенция за морални/ неимуществени вреди в размер на 450 лв. за всеки ден от исковия период, общо в размер на 68 дни или 30 600лв., основана на материалните условия, при които ищецът е бил поставен, съдът приема за частично основателна поради следното:

Както се посочи по-горе за съдебната практика на ЕСПЧ по делото Н. и други срещу България, по иск за присъждане на компенсация за вреди от условията на задържане, като този по чл.284, ал.1 ЗИНЗС, следва да бъде установено, че задържането на ищеца за изпълнение на наказанието лишаване от свобода е при условия, които са в нарушение на забраната по чл.3 ЕКПЧ, съответно в казуса по делото - забраната по чл.3 ЗИНЗС. Съдът следва да се съобрази с основанията за неимуществените вреди, посочени в исковата молба и да прецени доколко се потвърждават от доказателствата по делото. Исковата претенция в тази част се основава на следното: пренаселеност на килията, наличието на хлебарки и дървеници в спалното помещение, поставянето на ищеца в една килия заедно с пушачи

Първото основание - недостатъчна жилищна площ или пренаселеност на килията, обитавана от ищеца в периода от 20.02.2018г. до 24.04.2018г. – второ спално помещение на девета група на затвора С., съдът приема за доказано.

От изявленията на разпитания по делото свидетел, докладната записка на ИСДВР Н. за пренаселеност на групата към месец май 2018г., както и таблицата на домакина за раздаването на препарати и материали за почистване според броя на лицата в групата, и конкретно за месец февруари и март 2018г. - 18 лица, т.е обща пренаселеност на групата с 1 лице при капацитет 17 лица. За месец април 2018г. според таблицата на домакина за раздаване на перилни и почистващи препарати, в групата са настани 17 лица. Свидетелят не беше конкретен за кои точно месеци ищецът през 2018г. е преместван в трета килия, съответно по време на престоя му във второ спално помещение точно кога е имало настанено друго лице.

По искането на ищеца да бъдат представени доказателства за броя на лицата, настанени във второ спално помещение през исковия период, ответникът заяви, че няма съставени документи – докладната на 48 от делото от ИСДВР Ц., обсъдена по фактите.

Съдът приема, че дори и да са настанени само 4 лица ведно с ищеца в килията, както твърди в изявлението си гл. инсп. Т. – л. 58 и 39 от делото, обсъдено по фактите, е налице пренаселеност, предвид твърденията за площта на спалното помещение. Видно обаче от данните, изнесени от свидетеля за площта на едно помещение, предвид мебелите – дори само леглата „на един етаж“ по две от всяка страна, без другите мебели, и общата площ на помещението – 15 кв.м., е налице пренаселеност при настани 4 лица, според стандартите на ЕСПЧ.

При жилищна площ около 15 кв. м. и без санитарен възел, то се касае за жилищна площ от 3,7кв.м., заедно с мебелите, които са съставлявали легла, маса, стол и нощни шкафчета, които мебели житейски прецени са повече от 0,7 кв. м., дори и да се вземе предвид размера на едно единично легло. За разположението на леглата - 4 броя, няма данни да са били разположени едно над друго, свидетелят твърди, че леглата са разположени срещуположно по две на една страна. Преценена без мебелите – дори само без заетата площ от леглата, площта на едно лице отново е под критичния минимум от 3 кв.м. Не са изложени твърдения и няма данни, в тази килия да са пребивавали само три лица, това е видно и от свидетелските показания на И., а също се установява и от твърденията на гл. инсп. Т., от докладните на ИСДВР Н. и Ц. (л. 48 и и 59 от делото), описани по-горе. Съдът преценява пренаселеност на килията по критериите на ЕСПЧ, приложими независимо от отложеното действие на нормата по националното право за стандарт от 4 кв.м. на едно лице. Както се изложи в правните съображения, ЕСПЧ приема нарушение на чл.3 ЕКПЧ само на основание пребиваване в килия при по-малко от 3 кв.м. без мебелите.

По второто основание: наличие на паразити – дървеници и хлебарки, съдът въз основа на обсъдените доказателства по фактите, приема също за доказано. На първо място, дори и да са предоставяни в малки количества препарати за почистване, същите са неотнормирани към задължение лишените от свобода за дезинфекция на помещенията, които обитават.

Данните, посочени в протоколите, като неопровергани, обвързват съда, тъй като на първо място са съставени в съответствие с изискванията и по задължение, произтичащо от Наредба №1/05.01.2018г. за условията и реда за

извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации, приета с ДВ бр.7/2018г., предвид задължението по чл.16 от наредбата.

-Съгласно протоколите, са извършвани химични дезинсекции чрез пръскане с конкретни препарати. Съгласно § 1, т.1 от Наредба №1/05.01.2018г. „дезинсекции“ са методи и средства за унищожаване на вредните членестоноги - паразити и преносители на инфекциозни и инвазионни болести по хората.

Представените по делото протоколи за извършени дезинсекции срещу хлебарки и дървеници, следва да се преценяват както съставени в съответствие с чл.16, т.5 от Наредба №1/05.01.2018г.: изпълнителят на ДДД (дезинфекция, дезинсекция и дератизация), „след извършване на ДДД подписва подготовения от ръководителя протокол, като прави съответните допълнения или промени в него, когато това е станало необходимо в хода на обработката; единият екземпляр от протокола се предава на заявителя, а другият - на ръководителя.“.

Също е предвидено задължение на изпълнителя на ДДД да „информира ръководителя за резултатите от извършваните обработки, както и за възникнали нови обстоятелства в обекта, които могат да окажат влияние върху ефективността на извършените ДДД; допълва тези нови обстоятелства и извършените коригиращи действия в протокола за обработка на обектите - т. 6 от същата разпоредба; както и „участва в първоначалния и последващите огледи и проследяването на ефективността на обработките;“- т.7 от разпоредбата. Следователно, изпълнителят на услугата е имал както задължението, така и фактическата възможност при съставянето на протоколите да впише освен извършеното третиране и както и да информира възложителя за резултатите от извършеното третиране и за други обстоятелства от значение за това, за което няма данни.

Видно от представените по делото протоколи, е извършено професионално третиране на помещенията на Затвора С. срещу хлебарки и дървеници през исковия период само един път през март 2018г., като такова пръскане е извършено и непосредствено преди исковия период – месец януари 2018г. Видно от двата протокола, са извършвани дезинсекции чрез химическо третиране с препарати срещу хлебарки и дървеници, като вида на препаратите и използваната концентрация са посочени във всеки един. Тези протоколи, съставени по съответния действащ образец към датата на съставянето им, са годно доказателство за посоченото в тях - на коя дата, къде точно, с какъв препарат и срещу какви вредители е извършвано пръскане, както и, че в частта за предписания/забележки не е посочено нищо. В никой от протоколите не се съдържа предписание за честотата на пръскане, също в никой от протоколите не се съдържат препоръки към заявителя, свързани с появата и разпространението на вредители. Следователно, формално, от съставените протоколи за исковия период през 2018г., следва, че е извършвана дезинсекция на помещенията, но не доказват дали извършеното третиране е ефективно.

Твърдението на свидетеля, че препаратите след пръскане паразитите се умножават и повишават активността, е относимо към ефективността на извършеното третиране, за което данни не се съдържат в протоколите нито се

представиха други доказателства.

Що се касае до посоченото в исковата молба, че помещенията не са дезинфекцирани, то действително, не са представени от ответника доказателства по този въпрос, доколкото формално протоколите касаят само *дезинсекция на помещенията*, т.е. различен вид дейност.

Съдът приема от препоръката на ГДИН, макар същата да касае 2017г., че проблем с дървеници в Затвора С. е съществувал от преди исковия период, а също и през исковия период. Не се представиха данни, че поради изпълнение на дадените предписания проблемът с дървениците е престанал да съществува. Твърдението на ищеца за дървеници в спалното помещение се потвърди и от свидетеля по делото. Не се представиха доказателства за ефективност на извършеното третиране срещу дървеници.

Няма данни, от своя страна ищецът да не е спазвал задължението си да поддържа хигиената в спалното помещение, което е обитавал, не може да се направи извод и за друго от данните за неговата личност по обсъдените заповеди на директора на Затвора С. за промяна на режима му, издадена през исковия период.

От страна на администрацията на ГДИН и конкретно на Затвора С. не се доказва да са полагани усилия за дезинфекция на помещенията, тази дейност е оставена на обитателите на килиите, видно и от отговора на исковата молба. На първо място, от твърденията за предоставяни препрати и пособия за почистване, е видно, че са оскъдни и второ, касаят само поддържане на лична хигиена. Не съставляват препарати за дезинфекция „веро“ и „прах“, нито за дезинсекция или дератизация по смисъла на закона.

Най-малкото, задържаните лица, които по правило нямат необходимата квалификация и разрешения, а такива се изискват, не могат да извършват дейности по дезинсекция, дератизация и дезинфекция. Така през исковия период изискванията по отношение на лицата, средствата и начините, мерките за безопасност и формалните изисквания при извършването на посочените три услуги, са регламентирани в Наредба за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации, приета с ДВ бр.7/2018г., предвид задължението по чл.18 от наредбата Така съгласно чл.6 от Наредбата, дейности по дезинфекции, дезинсекции и дератизации могат да се извършват само от лица, придобили правоспособност за това. Наредбата регламентира извършването на дезинфекции, дезинсекции и дератизации само от лица, които притежават необходимата професионална правоспособност за ръководители и изпълнители на такива дейности, получена по реда на тази наредба. В чл.13-15 са предвидени изисквания към фирмите, които извършват посочените услуги. Наредбата е издадена на основание чл.62, ал.2 от Закона за здравето, който също предвижда, че дейности по ДДТ се извършват само по реда ,предвиден в специална наредба. Следователно, най-малкото е недопустимо такива услуги или част от тях, дори и само дезинфекции по смисъла на наредбата, да се извършват от задържаните лица, предвид изискванията за специална правоспособност и уведомителен режим - чл.13 от Наредбата преди започване на дейността.

Поради това дори и да съществува задължение за поддържане на лична хигиена от задържаните лица, то не е равностойно на извършване на

дезинфекция на килиите и общите помещения на конкретната група в затвора. Не може поради това да бъде взето предвид обстоятелство, като поддържане на личната хигиена от затворниците като обстоятелство, относимо към третиране на дървеници и хлебарки.

На следващо място представената заповед от 2014г. за организацията на работата на пералнята и за поддържане на хигиената на спалните помещения, като формален акт, не опровергава изводите до тук.

В заключение, въпреки данните за положени усилия за извършени пръскания с препарати за дезинсекция срещу дървеници и хлебарки, не може да се приеме, че такива не са съществували през исковия период в спалното помещение на ищеца.

Освен това, при положение, че дървениците са активни спрямо човека нощем (заявено както в исковата молба, така и потвърдено от свидетеля); както и, че „хапят“, то е логично да се приеме, че пречат на съня. Освен това има данни за здравословното състояние на ищеца, макар и от преди исковия период. Епикризата (л. 61 от делото) от 2016г. е доказателство, че ищецът е страдал вече от заболяване от алергично естество – протичащо със обриви и сърбежи, каквито могат да причинят дървеници и хлебарки и е предписвано лечение след болничен престой. Ищецът поради данни за алергия, е бил подложен действително на риск и негативно физическо въздействие, вследствие на условията, при които е поставен, но същевременно е нарушено и правото му по чл.84, ал.2 т.2 ЗИНЗС да се ползва от непрекъснато време за сън не по-малко от 8 часа на денонощие.

Основанието - поставянето на ищеца с пушачи, не се доказва по делото, видно от показанията на разпитания по делото свидетел, ищецът е пушач и пуши извън килията, данните са за пушене в първо спално помещение, в което ищецът не е пребивавал. Други доказателства не са ангажирани и посоченото основание е недоказано.

В заключение, от изводите за условията, при които ищецът е пребивавал – пренаселеност и хигиените условия – хлебарки и дървеници, преценени от гледна точка на критериите и стандартите на ЕСПЧ, посочени по-горе в правните съображения, следва, че от самия факт на пребиваване на ищеца в 2-ро спално помещение на 9-та група в Затвора С., е допуснато нарушение на чл.3 ЗИНЗС. Нарушението е допуснато относно следните условия: пренаселеност на килията - по-малко от 3 кв.м., лоши битови и хигиенни условия поради дървеници и хлебарки.

Ищецът претендира, че кумулативният ефект от неблагоприятните условия пряко накърнявало човешкото му достойнство и само по себе си представлявало унижително третиране, както и фактът, че помещението, в което се намира е с малки размери, както и бил подложен на "унижително третиране" по смисъла на чл.3 ЕКПЧ вр. чл.3 ЗИНЗС.

При комплексната преценка на факторите, обуславящи извода за допуснато нарушение по чл.3 ЗИНЗС, то въздействието им върху ищеца следва да се определи като нарушение на забраната за "унижително" третиране, тъй като е предизвикало в негативни усещания, описани в исковата молба, които последици съдът приема на първо място за логични от условията, при които е бил поставен ищецът, както и за потвърдени от свидетелските показания на

И..

При съобразяване на ефекта от тези условия върху ищеца, както и периода от време, съдът намира, че ограниченията, които е бил принуден да търпи надвишават неизбежното ниво на страдания, присъщо на престоя в местата за лишаване от свобода и излизат отвъд минималния праг на строгост по чл.3 от ЕКПЧ, съответно чл.3 ЗИНЗС, присъщ на условията на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“

Отчита се, че липсва цел, ищецът да бъде унижен умишлено от което и да е длъжностно лице, както и, че и затворническата администрация търпи същите негативи от условията – дървеници и хлебарки, които проникват навсякъде, което само по себе си не изключва нарушението на чл.3 ЗИНЗС.

На основание цитираната съдебна практика по делото Н. и други срещу България, следва да се приеме, че ищецът е бил поставен при унижителни условия по смисъла на чл.3 ЗИНЗС на приетите за доказани основания. Периодът от време, през който ищецът е търпял условията има значение за определяне на размера на обезщетението – 68 дни, като претендира по 450 лв. на ден.

Съдът взе предвид стандарта на ЕСПЧ за недопускане на формалистичен подход към изискването за доказване на претърпените нематериални вреди. От установените по делото факти и нарушение на чл.3 ЗИНЗС следва, че действително ищецът е претърпял през този период неимуществени вреди от условията, при които е пребивавал в Затвора С. и по причинна на бездействие на държавата да осигури подходящи условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, без да е необходимо да се установи незаконосъобразно бездействие на конкретно длъжностно лице.

При приложение на критериите на ЕСПЧ за определянето на размера на компенсацията, настоящият състав на съда намира, че следва да бъде определена във формата на парична компенсация за исковия период от 20.02.2018г. до 24.04.2018г. Ищецът претендира обезщетение в размер на 450 лв. на ден за материалните условия, при които е бил поставен, което е прекомерно дори и за стандартите на ЕСПЧ, присъждани за много по-дълъг период и предвид натрупването във времето - делото Н. и други срещу България, конкретно параграфи 288 и 299, цитирани по-горе, както и при сравнение на условията по цитираното дело и тези, на ищеца през исковия период.

Съществени причини за ситуацията на ищеца е пренаселеността на килията и неимуществените вреди са понесени от наличието на дървеници и хлебарки. При сравнение на ситуацията, за която са присъдени вреди по делото Н. и други срещу България, конкретно присъдено обезщетение само за условията на задържане по § 300 от решението, и задължението на съда да присъжда сходни парични обезщетения, то следва да бъдат отчетени разликите със ситуацията на ищеца. Така ищецът не е твърдял, че са му причинени големи страдания, нито се доказаха такива обстоятелства от свидетелските показания, друго не следва и от обсъденото за здравния статус на ищеца по представената по делото единствена епикриза. По цитирания параграф ЕСПЧ е присъдил обезщетение за период 2002 – 2005 г. и за сумата от 6750 евро.

Следователно, в казуса по делото исковата претенция за сумата от 450 лв.

дневно е основателна и доказана за разглеждания исков период, но предявеният размер на обезщетението следва да бъде намален, като съдът присъди по справедливост около 250 лв. месечно или за целия исков период от 20.02.2018г. до 24.04.2018г. – 508 лв. съдът съобрази, че вредите които се претендират от условията, са претърпени в по-малък по време период, както и, че ищецът е бил 8 часа – по време на работа извън килията си, както и възрастта на ищеца – роден 1978 г. и последиците върху него за в бъдеще, което могат да окажат условията на пребиваването му в затвора, както и твърденията на свидетеля, че ищецът е материално осигурен и има подкрепа извън затвора.

По тези съображения, предвид чл.52 от Закона за задълженията и договорите и критериите за справедлив размер на паричното обезщетение по делото Н. и други срещу България, цитирани по-горе, исковата претенция е основателна и доказана в размер на 508 лв. и за периода от 20.02.2018г. до 24.04.2018г.

Що се касае до искането на адв. И., процесуален представител на ищеца, за присъждане на разноски, същото следва да бъде уважено - като предявено своевременно и въз основа на представените документи за плащане – л. 41 от делото – договора за правна помощ и съдействие между ищеца и адвоката е за сумата от 400лв., посочена като платена в брой, платената сума за държавна такса от 10лв. (л.12 от делото), следва да бъдат присъдени на ищеца – общо 410лв.

По изложените съображения Административен съд София-град, I отд., 6-ти състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ на основание чл.284, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, да заплати на К. К. П. с ЕГН [ЕГН] сумата от 508 лв. обезщетение за неимуществени вреди от престоя му в Затвора С., килия 2 на 9-та група при условия, в нарушение на чл.3 от същия закон, за периода от 20.02.2018г. до 24.04.2018г., както и 410 лв. за разноски по делото.

ОТХВЪРЛЯ в останалата част предявените икове от К. К. П. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за неимуществени вреди до пълния размер на иска за присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди – до 56 440 лв. и над уважената част на исковата претенция за вреди – 508 лв.

Решението може да се обжалва пред тричленен състав на АССГ в 14 дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: